

IZHAJA VSAK DAN

Izid ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Praznični štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.) OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ogra. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Naklada Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20. Poštno-branilnični račun štev. 841-652. TELEFON 31.11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Cuvaj — kraljevi komisar?

DUNAJ 2. (Izv.) Današnji večernik „Neue Freie Presse“ prinaša očividno inspiriran članek, v katerem komentira vest glede imenovanja bana pl. Cuvaja za kraljevega komisarja na Hrvaškem. — Članek pristavljajo, da te vesti sicer še niso potrjene, v merodajnih političnih krogih pa jih smatrajo za verjetne. Volitve, ki naj bi bile že jutri razpisane, ne obljublajo prinesiti za bana Cuvaja ničesar dobrega; na drugi strani pa je ogrska vlada do skrajnosti odločena preprečiti vsako njej sovražno večino v hrvaškem saboru, če ne drugače s sredstvom suspendiranja ustave.

Na vsak način se bodo nadaljne razmere na Hrvaškem razvijale jako resno, ker je izključeno, da bi se na Hrvaškem v doglednem času dosegla Ogrski vladi ugodna večina.

Vsekakor se pripravljajo na jugu važni dogodki, ki postanejo za politiko cele monarhije velikega pomena.

OGRSKA KRIZA.

Obstrukcija na Obzorju.

BUDIMPEŠTA 2. (Izv.) Zbornica je danes nadaljevala debato o izjavi ministrskega predsednika grofa Khuena-Hedervaryja. Justhova stranka že danes naglašajo, da bo vodila oster boj proti Khuenu. Pa tudi Kossuthova stranka grozi s tehnično obstrukcijo. V parlamentarnih krogih je danes vzbudilo splošno senzacijo in deloma ogorčenje proti Khuenu odkritje časopisja o Khuenovi pravljici glede cesarjeve abdikacije.

V nadaljevanju debate je Justhovec, poslanec Bakonyi ostro kritiziral postopanje nove vlade. Za njim je govoril Geza Polonyi, ki je posebno poudarjal svoje pomisleke o znani resoluciji, katere avtentični tekst še do danes ni objavljen.

To je tembolj čudno, ker se pripisuje resoluciji tako velik pomen, da se je hotel zaradi nje cesar odpovedati prestolu. Tudi Polonyi obširno kritiziral pravilico o abdikaciji cesarjevi in izjavlja, da bo njegova stranka vodila oster in energičen boj proti sedanjji vladi. — Med njegovim govorom je delavna stranka zapustila demonstrativno dvorano.

Justhovec Desy je označil rešitev krize za ponesrečeno. Ne gre sedaj za vladno krizo, temveč za narodno krizo. Vlada je zlezla v ožino, iz katere ne more uiti.

Prestolonaslednik in Khuen.

DUNAJ 2. (Izv.) V tukašnjih političnih krogih spravljajo nenadno odstopanje prestolonaslednika z Brionov na Dunaj tudi s tem v zvezo, da namerava prestolonaslednik Fran Ferdinand protestirati proti zlorabi svojega in cesarjevega imena od strani ogrskega min. predsednika Khuena.

BUDIMPEŠTA 2. (Izv.) Ogrski politični krogi spravljajo odstopanje prestolonaslednikovo z Brionov na Dunaj z demisijsko skupnega vojnega ministra viteza Auffenberg v zvezo. Ti krogi še vedno z gotovostjo upajo, da ne pride Auffenberg več v aprilske delegacije.

Važne spremembe v bosenski deželni upravi.

SARAJEVO 2. (Izv.) V bosenskih saborskih krogih zatrjujejo, da gre deželni civilni adlatas baron Benko še le poleti v zaslužni pokoj. Baron Benko sedaj sodeluje pri reformi bosenske uprave. Zatrjujejo, da ne bo potem Benkovo mesto več zasedeno, ker bo najvišji šef uprave dežele — deželni šef in bodo zadeve sedanega deželnega civilnega adlatasa prideljene mestu I. sekcijskega šefa.

Češko-nemški sporazum. PRAGA 2. (Izv.) Takozvana češka osmorica je sedaj izdelala odgovor na nemški predlog glede rabe deželnih jezikov v deželnih uradih na Češkem ter ga izročila namestniku knezu Thunu. Ker so Nemci s predlogom zadovoljni, se prično prihodnje dni končna meritorna pogajanja.

Italijanski obmejni carinski uradi.

INOMOST 2. (Izv.) V Veroni se sedaj vrše konference glede odstranitve italijanskih carinskih uradov ob avstrijsko-italijanski meji. Avstrijsko carinsko upravo zastopa dvorni svetnik Schusterschitz, brat kranjskega deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča.

Nesrečna učiteljica.

KRUMOVA 2. (Izv.) Danes v jutro so aretirali v vasi Kirchschlang 25letno učiteljico Marijo Schneider, ki je 25. minuloga meseca porodila nezakonsko dete, ga umorila in v šoli skrila.

6 in pol milijonov prebitka v angleškem budgetu.

LONDON 2. V današnji seji posl. zbornice je vlada predložila proračun za l. 1912. Zakladni minister Lord George je ob tej priliki izjavil, da je proračunski prebitok 6,545.000 šterlingov (1 šterling = 24 K) največji, ki se ga je moglo kdaj doseči. Za finančno leto 1912/13 so izdatki proračunjeni na 186,895.000 funtov šterlingov. Nasproti prejšnjemu letu so se povečali za 5,690.000 šterlingov.

Senzacijonelna aretacija.

PRAGA 2. (Izv.) Policija je danes aretirala bivšega urednika krščansko-socialnega lista „Buditelj“ Karla Bedovskega, ki je ponaredil na menicah podpis bivšega državno-zborskega poslanca Adalberta Sternberga. Menice je dal eskomptirati. Poleg Bedovskega je policija slednjič aretirala celo bando, ki je ponarejala podpise na menicah. Med drugimi ponarejenimi podpismi je tudi podpis grofa Thurn-Taxisa.

Grozno zastrupljenje z opijem.

VRATISLAVA 2. (Izv.) Delavčeva žena Grzombiel je bila hudo bolna. Zdravnik ji je zapisal za zdravlilo opij. Danes je žena odšla za kratek čas z doma, kjer je pustila brez varstva štiri nedoletne otroke. Otroci so staknili opij in ga povžili. — Dva sta takoj obležala mrtva, dva pa se borita s smrtjo.

Svetovno stavkovno gibanje rudarjev.

Stavka na severnem Češkem končana.

PRAGA 2. (Izv.) Stavka rudarjev v rudniškem revirju Teplice je danes končana.

MOSTI 2. (Izv.) Stavkovno osrednje vodstvo je rudarjem v tem rudniškem revirju priporočilo sprejetje dela, ker so podjetniki deloma ugodili zahtevam. Stavka v Mostih končana.

Pojemanje stavke na Angleškem.

LONDON 2. (Izv.) Stavka splošno pomena, ker rudarje sili lakota k delu in stavkovni fond se po malem prazni. Število rudarjev, ki so včeraj sprejeli delo, cenijo na 30.000.

Na shodih, ki so jih rudarji zadnje dni priredili v južnem Walesu, kjer je ognjišče celega sedanjega stavkovnega gibanja, zaradi nadaljevanja stavke, je bilo oddanih 98.639 glasov za in 100.193 proti končanju stavke. Na severnem Angleškem je večina rudarjev za nadaljevanje stavke.

V južnem Walesu je prišlo včeraj do hrupnih demonstracij in tudi dejanskih spopadov med stavkujočimi in delavoljnimi rudarji.

Londonska premogovna borza je znatno znižala cene premoga.

Stavka ameriških tesarjev.

LONDON 2. „Times“ poročajo iz Novega Jorka: Danes, 1. aprila je v Chicagu stopilo 15.000 tesarjev v stavko zaradi medznih diferenc. Stavbna dela v skupni vrednosti 140 milijonov kron so po stavki onemogočena in prizadeta. Organizacija tesarjev v Desmolasu (država Iowa) je tudi napovedala stavko. Splošno stavkovno gibanje med stavbnimi tesarji zadobiva čimvečje dimenzije.

Italijansko-turška vojna

Italijansko brodovje v Rdečem morju.

PERIM 2. Italijanska bojna ladja „Piemonte“ je včeraj oficijelno naznanila blokado dveh, za mohamedanske romarje v Meko zelo važnih pristanišč Lohaje in Kamarana, kakor tudi blokado luke Salifa, kjer so največje turške saline. — Italijani so v bližini Lohaje že pridržali angleški parnik „Woodcock“. Obstreljevanje gorenjih pristanišč vsak trenotek pričakujejo. Prebivalstvo je vznemirjeno.

Egipčani proti Italijanom.

BEROLIN 2. (Izv.) „Berliner Tageblatt“ poroča iz Carigrada, da je prekoračilo preko 2.000 egipčanskih vojakov tripoliško mejo ter se pridružilo Arabcem proti Italijanom. Egipčanom poveljujejo turški častniki.

Pariški italijanski poslanik Tittoni odstopi?

PARIZ 2. (Izv.) Diplomatični krogi zatrjujejo, da poda italijanski poslanik, blvisi zunanji minister Tittoni v najkrajšem času svojo demisijsko.

Italijanske finance.

RIM 2. Glavni dohodki v zadnjih devetih mesecih izkazujejo 1349 milijonov lir, nasproti enaki periodi prejšnjega leta so se dohodki povečali za 57 milijonov lir.

Načrt delovanja kmetijske družbe za Trst in okolico za l. 1912.

1. Preskrbovanje kmetijskih potrebščin družbenim članom. — K 500.—

Izmed najvažnejših nalog kmetijskih korporacij je preskrbovanje svojih članom onih predmetov, ki jih kmetovalci potrebujejo, in sicer zajamčeno najboljšo kakovosti in po primerni ceni. To nalogo vršijo druge družbe s tem, da imajo svoja skladišča za vse te potrebe, ki jih naravnost oddajajo udom. Naša družba ima primeroma mal delokrog, zbog česar bi lastno skladišče bilo zvezano s prevelikimi gmotnimi žrtvami. Zaraditega namerava družba iskati stikov s trgovci naše okolice in mesta, ki naj bi njenim udom eventuelno po nižnji ceni in proti potrdilu od strani družbenega uradnika oddajali razne kmetijske potrebščine, kakor žveplo, modro galico, žveplalnike, škropilnice, razna gospodarska orodja in drugo.

2. Umetna gnojila. — K 500.—

Da se razširi tudi v naši okolici uporaba umetnih gnojil, pojde družba pri nakupu in naročitvi istih svojim udom na roko ter bo prispevala k nabavnim stroškom.

Rastlinstvo in vrtnarstvo. — K 500.—

Družba nakupi in porazdeli, deloma po nižnji ceni, deloma brezplačno, med člane vrtna in druga semena najboljše vrste, da na ta način izboljša kakovost tukašnje zelenjave in poveča s tem prejemke vrtnarjev.

4. Kletarstvo. — K 200.—

Ravnani s vinom v tržaški okolici ni še na taki stopinji, da bi se moglo imenovati racionalno. Da se pride v okom pogreškom, ki se pri tem napravljajo, priredi družba 2 kletarska tečaja, združena s poskusno raznih vin, enega v zgornji, drugega v spodnji okolici.

5. Dva štipendija za obisk kletarskega tečaja v Pazlno po 100 K — K 200.—

Podeli družba dvema kmetovalcema iz tržaške okolice, da se izvežbata v kletarstvu ter pri tem pridobijo znanje uporabila v korist tudi svojih sosedov.

6. Sadjarstvo. — K 1500.—

Tudi v prihodnjem letu namerava družba nakupiti pritiklavca, nizkega sadnega drevja najbolj žlahtnih vrst ter je po nižnji ceni porazdeliti med svoje člane, da se sadjarstvo, ki je za našega okoličana toli dobičkonosna, bolj razširi.

7. Živinoreja. — K 1000.—

Uspehi, ki jih je družba dosegla z biki žviske rjave pasme „Unterwaldner“ na Proseku in v Lonjerju, so dokazali, da okoličanski živinorejci se da veliko pomagati z dobrimi plemenjaki. Zbog tega naroči družba tudi v prihodnjem letu dva bika te pasme.

8. Nagrade za teleta. — K 1500.—

Poskus z nagradami za teleta v minulem letu je imenitno vspel; zato jih bo družba tudi v prihodnje podeljevala.

9. Praščijereja. — K 100.—

Kakor do sedaj, se tudi na dalje nakupi plemenjskih praščev, mrjaščkov in svinjic, da se kolikor možno razširi ta dobičkonosna panoga kmetijstva.

10. Gospodarski svet. — K 100.—

Nadaljevalo se bo z ustanovitvenim gospodarskih svetov v posameznih okrajih tržaške okolice ter se jih še bolj izpopolni.

11. Upravni stroški. — K 800.—

V tem je uračunjana najemnina, razsvetljava, pisarniške potrebe itd.

12. „Primorski gospodar“. — K 2400.—

Družba plačuje za vsakega člana po 3 K za ta gospodarski list (800 članov).

13. Plača strokovno izobraženega uradnika družbe. — K 2800.—

Zahteve, ki se dandanes stavljajo na kmetijsko družbo, ki naj bo v resnici zastopnica kmetovalcev, postajajo od dne do dne večje in potrebujejo dobre strokovne moči za vršenje istih. Dobri strokovnjaki pa so dragi, zbog tega je tudi v to namenjeni znesek precejšen.

Narodna borba in socialna demokracija.

Nedeljski naš članek o sodelovanju hrvatske socialne demokracije v sedanji narodni borbi je dobil najlepše spopolnilo v izjavah, ki jih je prineslo glasilo te socialne demokracije „Slobodna Rieč“ v svoji petkovi številki o sporazumu med hrvatsko-srbsko koalicijo in pravaši za skupno borbo proti Cuvajevemu režimu. Rečeno glasilo obsoja, da se sedaj pojedine osebe spuščajo v razmišljanja in definiranja, kaj je gospodarska in kaj finančna neodvisnost. Tozadevna prizadevanja bivšega

poslanca Supila in urednika „Reškega novega lista“ označa „Slobodna Rieč“ za herostratsko ter pravi: „Za nas pomenja ta sporazum, da so stranke slednjič poslušale glas narodne volje in najnujnejših narodnih interesov; ta sporazum pa pomenja tudi, da je s tem dana vsej politiki nova realna baza.“ Kakor predpogoj vsaki vspešni politiki v Hrvatski je ta, da se postavi na najširše narodne temelje. „Doseženi politični sporazum izhaja iz tega gledišča, kar nas veseli. Ta politični sporazum postavlja vprašanje splošne jednake in tajne volilne pravice na prvo mesto. To pomenja: najprej hočemo ojačiti svojo narodno silo, da preskrbimo svojo narodno vojsko s potrebnim orožjem, potem hočemo naprej. Ka bo potem, to je pa druga stvar. To je vprašanje politične moči vsega našega naroda. Kar se tiče finančne, gospodarske in državne samostalnosti, je težko definirati, v čem da obstoji ta samostalnost. Finančna, gospodarska in državna samostalnost se more umevati v ožjem in širšem smislu. Možna je na pogodbenem temelju in na protinagodbemem. Pa saj dokazujejo vsi naši politiki, kako da imamo tudi v negotbi zagotovljeno državno hrvatsko samostalnost. Našemu narodu treba izvojevati možnost svobodnega razvoja — glejte, to je jedni pravi in aktuelni program vsake razumne in realne politike v Hrvatski.“

In mi pravimo: to, kar je napisala socialistična „Slobodna Rieč“, je programatična izjava velikega pomena, je resno politično in narodno izpovedanje, ki daje stranki pravico do uvaževanja in častnega mesta v življenju naroda. Sinteza tega programa je: najprej narodu življenje in svobodo in še le ta naj bo v podlagi, na kateri hoče tudi socialna demokracija graditi svojo politično bodočnost.

Tako piše, misli in čuti socialna demokracija... na Hrvatskem!

Gospodarske posledice stavke čeških rudarjev.

Stavka severno-čeških premogarjev že zapuša v češki industriji znatne gospodarske posledice. Zaradi pomanjkanja premoga je velika Schichtova tovarna za mlo v Ustju ustavila obrat v nekaterih oddelkih. Sladkorna tovarna v Krasnem Březnu že ne dela teden dni. Pričakujejo, da tekem prihodnjih dni preneha z obratom še več drugih severno-čeških industrijskih podjetij.

Zaradi stavke premogarjev nastopi pa na severnem Češkem tudi splošna brezposelnost delavstva. Trgovci s premogom pa so zadnji teden podražili premog v podrobnih prodaji za 40 vin. metrski cent, čeprav ga iz premogovnikov še vedno dobivajo za isto ceno. To oduroško postopanje pa je med prebivalstvom severno-čeških mest vzbudilo splošno ogorčenje.

Domače vesti.

Odborova seja političnega društva „Edinost“ se vrši v danes 3. t. m. ob 3 popoldne v „Slovanski čitalnici“.

Podpisani uljudno vabi vse gg. odbornike, namestnike in deželne poslance, da se te seje gotovo in točno udeležijo.

Predsednik.

Imenovanja. Finančni minister je imenoval finančnega komisarja dr. Gustava Gandusija za finančnega tajnika v področju tržaškega finančnega ravnateljstva. — Trgovinski minister je imenoval luškega in pomorsko-zdravstvenega pristava Viljema Wurdaka za provizoričnega luškega in pomorsko-zdravstvenega kapetana. Imenovanec ostane na svojem dosedanjem službenem mestu v Rovinju.

K imenovanju ravnatelja mestne bolnišnice. — Kakor smo že poročali v „Edinosti“ od minule sobote, je bil v petkovi tajni seji mestnega sveta imenovan za ravnatelja mestne bolnišnice dr. Sebastijan Gattorno. Kakor posnemamo iz nedeljskega „Piccola“, je dr. Gattorno dobil 36 glasov, dočim je ravnatelj padovske bolnišnice dr. Orlando dobil 34 glasov. Slo je torej za sama dva glasa in da se niso vsi slovenski mestni svetovalci — izvzemši enega — udeležili omenjene seje ter odločili v prilog domačina Tržačana, bi večina bila imenovala za to važno mesto — regnikola, ter prezrla domačina, tržaškega meščana, ki ima vse potrebne kvalifikacije za to mesto, tako, da je celo „Piccolo“, ki je v petek delal med vrstami „Štimungo“ s polno paro za dr. Orlando, v nedeljo moral ugrizniti v kisto jabolko ter priznati, da je dr. Gattorno strokovnjak.

Seveda nastaja sedaj vprašanje, čemu je hotela večina imenovati za to važno mesto tulca — regnikola, da-si je imela na razpolago kvalificiranega domačina kot kom-

petenta? Odgovora je iskati pred vsem seveda v čustvovanju gospodov od večine, ki so srečni, ako morejo koga importirati iz dežele, v kateri se koncentrirajo vse njih želje in vsa njih hrepenenja, pa naj je to že navaden cestni promet, ali pa ravnatelj takega zavoda, kakoršen je mestna bolnišnica.

Vendar nam zatrjujejo ljudje, ki poznajo razmere v italijansko-liberalnem taboru, da so se gospodje bali imenovati dr. Gattorno, ker je na glasu energičnega moža in znan kot ljubitelj reda. Izvestni gospodje v italijansko-liberalnem taboru so se zato zbal, da bi dr. Gattorno utegnil tudi v mestni bolnišnici napraviti red in zato so vse, kar se je dalo, mobilizirali proti njemu, ter delali za reguliko dr. Orlando, da-si so dobro vedeli, da vlada ne bi potrdila imenovanja inozemca za vodstvo takega zavoda, kakor je tržaška mestna bolnišnica.

To pot so se ponesrečili čedni naklepi kamoristične gospode, da bi v mestni bolnišnici še nadalje ostalo staro koruptno gospodarstvo in vse meščanstvo — brez ozira na narodnost — bo gotovo z velikim veseljem pozdravljalo, ako začne novi ravnatelj temeljito pometati!

Hudo je to res! Pred dobrim tednom se je „Piccolo“ stasno jezil, ker je od odbora za prirejanje slavnosti o priliki blagoslovljenja novega stolpa Sv. Marka v Benetkah dobil neki nemški dopis. Komaj je „Piccolo“ pozabil na ta udarec, ki je prišel od Jadranske kraljice, že mora poročati o drugem nezastisljivem slučaju, da je neki Tržačan, ki je bil odlikovan za svoje, na fotografski razstavi v Rimu razstavljene predmete, dobil od razstavnega odbora — nemški dopis!

Kdo ne bi umel jeze in zadrege „Piccola“. Tudi mi kondoliramo s primerno — malicijoznostjo.

Našim trgovcem! Prejeli smo: Še nedavno se je razpravljalo v „Edinosti“ o slovenskih napisih naših podjetnikov in trgovcev v Trstu in se končno omenilo, naj prepustimo toku časa, da pokažemo javnosti s slovenskimi ali vsaj dvojezičnimi napisi, da smo slovenski trgovci. K temu naj omenim iz praktičnega življenja to le. Kakor tujec v Trstu, ki mi ni še znano, če se pod kakim italijanskim ali nemškim napisom skriva kak skromen Slovenec, sem razbil zadnje dni neki gospodarski predmet v večji množini. Iskal sem slovenske trgovce dotične branše prvič v „Edinosti“ in drugih slovenskih listih — seveda brezuspešno —; po napisih samih Slovenci skoraj ne eksistirajo v Trstu, kljub temu, da se jih je našlo pri zadnjem ljudskem štetju blizu 60000, in ker tudi po imenu vseh tržaških trgovcev ničesar ni razvidno, še se mi je le pri prijaznosti nekega gospoda posrečilo izvedeti imena slovenskih trgovcev v Trstu. Ako že naši trgovci menijo, da bi si škodovali gmočno, če bi se na zunaj kazali Slovenci, pa naj bi vsaj inserirali tu pa tam v slovenskih časnikih. Slovenske časnike čitajo le slovenske stranke — italijanske se hranijo itak ves dan s „Piccolom“ — modrostjo. Inseriranje bi dovelo našim trgovcem tudi marsikatero tulca, ki dobiva prve informacije iz časnikov. To bi ne bila miti kar imenujemo reklama, temveč le dolžnost toliko do samega sebe, kolikor do narodnosti. Koliko se dela v tem oziru reklame pri drugih narodnostih. Naši narodni nasprotniki sami nas učijo tozadevno, a mi se kakor demokratičen narod bojimo samega sebe. Kdaj storimo zopet en korak naprej?

Francoski gimnasti na velikih sokolskih slavnostih v Pragi. Praški župan dr. Groš je prejel iz Pariza dopis, ki mu javlja, da je pariški municipalni svet dovolil 10.000 frankov subvencije, da omogoči gimnastom udeležbo na sokolskih slavnostih v Pragi. Iz Pariza pride v Prago 60 gimnastov. Pismo zaključuje: Pridemo z veseljem v Vašo lepo Prago, kjer nas vsikdar tako navdušeno pozdravljajo. Živela Praga, živela Pariz!

Teplj — kapelnik „Slovenske Filharmonije“. Odbor „Slovenske Filharmonije“ sedaj oficijelno naznanja, da je bivši kapelnik 97. pešpolka g. Peter Teplj s 1. aprilom prevzel definitivno vodstvo „Slovenske Filharmonije“. Gosp. Teplj dirigira prvi koncert na velikonočni ponedeljek, dne 8. tekočega meseca v veliki dvorani hotela „Union“.

Varstvo poljskih pridelkov v tržaški okolici. Na zadnjem občnem zboru kmet. družbe je bilo slišati veliko pritožb o poškodbah poljskih sadežev po divjačini in po kradeži. Pri tem so govorili posebno grajal, da poljski čuvaji ne morejo vršiti svoje službe tako, kakor to zahteva varstvo poljskih pridelkov, ker se jih preveč uporablja za druga opravila. Tudi za škodo, povzročeno po divjačini, se ne dobiva primerne odškodnine.

Da bo mogla kmetijska družba tudi v teh stvareh nastopiti v korist kmetovalcem tržaške okolice, so naprošeni vsi oni, ki so pri tem kolikaj prizadeti, da naznanijo svoje slučaje v družinski pisarni, ker le na podlagi gotovih dejstev zamore družba kaj ukreniti v obrambo proti tem nerednostim.

Razpis službe. Z dnem 29. marca 1912. leta je razpisano mesto podpredsednika deželnega sodišča v Trstu s plačo VI.

činovnega razreda državnih uradnikov. Prošnje za dokazom sposobnosti za razpisano mesto in popolnega znanja deželnih jezikov je predložiti službenim potom predsedništva višjega deželnega sodišča do vstetega 15. aprila 1912.

CM podružnica v sv. Ivanu pripravljala za Velikonočni ponedeljek lepo iznadenje. Tamošnji rodoljubi pripravljajo znamenito delo: „Tosco“, igrokaz v 4 dejanjih, pri katerem sodeluje iz posebne prijateljske usluge Tržačanom dobro znana odlična slov. igralca g. Danilova iz Ljubljane. — Že danes opozarjamo sl. občinstvo na to izredno predstavo.

Ustanovni občni zbor „Delavskega Slov. izobraževalnega društva za Trst in Primorje“. Minolo nedeljo dne 31. marca vršil se je ustanovni občni zbor „Delavskega slov. izobraževalnega društva“.

Pri precejšnji udeležbi je gosp. Godnik otvoril zborovanje ter na kratko pojasnjeval namen in cilje tega novoustanovljenega društva ter povdarjal, da je inicijativa izšla iz delavstva samega, ker do sedaj se je v tem obliki jako malo delovalo. Prečital je na to odlok namestništva, glasom katerega sme društvo neovirano stopati v jasnost. — Dal je na to prečitali društvena pravila, ki so bila odobrena z malimi izpremembami.

Izvoljen je bil sledeči odbor: Predsednik Ivan Zorec, odborniki: Fran Fonda, Josip Kervin, g. Adele Košir, g. Adele Hočevar, Rudolf Pregarc, Mirko Polič, Vandro Josip, namestniki: Rok Kocjančič, Vekoslav Rovar, Vavlar Burkert, pregledovalca računov: Josip Vodopivec in Ciril Tavčar.

Novoizvoljeni predsednik g. Ivan Zorec je izjavil, da sprejema predsedništvo z ozirom na lepo nalogo, ki si jo stavlja društvo. Obljubil je, da bo delaven, zavedajoč se, da prosveta je tista luč, ki vodi skozi temo.

Delavec je revež, ki ne poseduje potrebne izobrazbe, je radi tega prepuščen samemu sebi, svojimi nemili usodi; tista mrvice znanja, ki nam jo privoščata današnji družabni red, nikakor ne zadostuje stremeljenjem proletarijata.

Radi tega je tako društvo dobrodošlo slovenskemu delavstvu, v njem se bomo medsebojno spoznavali, se učili, govorili o koristnih rečeh.

Društva namen je: potom izobrazbe koristiti narodu; dobrodošel je vsakdo. Kdor hoče pomagati, naj stopi v naše vrste, a kdor bi prišel z namenom, da bi delal razdor, je bolje, da se odstrani.

Po kratki debati se je določila članarina: za moške 20, za ženske 10 stotink tedensko.

Tako se je položil temeljni kamen zgradbe, iz katere naj se razširjajo gorki žarki prosvete.

Tebi delavski trpin, bodi namenjeno to društvo, da te nove sile liki pomladanskemu solncu pokličejo k novemu življenju!

Mornariški aspiranti. Leta 1912. bo sprejetih pri c. in kr. vojni mornarici 56 aspirantov, ki postanejo mornariški kadeti in po prestatnem častniškem izpitu častniki, kolikor je prostih mest na razpolago. — Lastnoročno pisane prošnje za sprejem, kolikove s kolkom za 1 K, je treba vložiti zadnji čas do 1. avgusta pri mornaričnem oddelku vojnega ministrstva. Prosilci se morajo z legalizirano in po očetu (varihu) podpisano izjavo zavezati za štiriletno službovanje v vojni mornarici. Prosilci, o katerih je pričakovati, da bodo prestali sprejemni izpit, dode vabilo k izpitu, ki se bo vršil v mornaričnem oddelku vojnega ministrstva na Dunaju. — Tistim, ki napravijo izpit, se vozni stroški povrnejo. Za sprejem se zahteva z maturo dovršena srednja šola (gimnazija ali realka), izpit pa se dela v nemščini, drugih jezikih, fiziki in kemiji, matematiki in opisni geometriji.

Dridnavt „Tegethoff“ ste včeraj ob 7 odpeljale bojni ladji „Hercules“ in „Gigant“ v puljsko pristanišče.

Gg. pevci in pevke, ki nameravajo sodelovati na veselici podružnice sv. Cirila in Metoda v Rojano, so naprošeni, da redno zahajajo k vjam, ki se vrše o ponedeljkih, sredah in petkih ob 8. zvečer.

Občni zbor odseka telovadnega društva „Sokol“ v Barkovljah se vrši dne 13. aprila 1912. ob 8. zvečer v „Narodnem domu“ v Barkovljah. Vabljeni so vsi člani in tudi vsi oni, ki se zanimajo za Sokolstvo.

Tržaška mala kronika.

Avtomobilska nesreča. Na cesti med Sesljanom in Devinom se je dogodila v nedeljo popoldne neki tržaški družbi, ki je napravila izlet v avtomobilu, precejšnja nesreča. V avtomobilu, ki je last tržaškega trgovca Cozuta, so sedeli lastnik sam in še par drugih ljudi. Kar je privozila nasproti kočija kneza Thurn-Taxisa. Avtomobil se je hotel izogniti, je pa zavozil v voz in se prevrnil. Prevrnil se je tudi voz. Cozut in vsi ostali, ki so se nahajali v avtomobilu so bili vrženi iz avtomobila in so bili vsi bolj ali manj poškodovani.

Šofer je bil aretiran in so ga odvedli v Tržič k tamošnjemu sodišču.

Samomur. Težak Giuseppe Benedetti, star 51 let, ki je stanoval v ul. del Crocefisso št. 9, je izpil predvčerajšnjim precej-

šnujo merico octove kisline. Poklicani zdravniški rešilne postaje mu je hotel izprati želodec, toda Benedetti ni hotel nič vedeti o tem in se tudi ni dal prepeljati v bolnišnico. V eni uri je bil nesrečni mrtev. Vzrok samomoru ni znan.

Predzren napad. Javne varnostne razmere v Trstu pač res nujno potrebujejo korenitega izboljšanja, saj se vendar ponavljajo danzadnem pogostejši slučaj najpredznejših tatvin in ropov, ne da bi oblasti potem prišle storilcem na sled, če jim pa pridejo, je pa gotovo šele potem, ko so zlikovci že zdavnaj spravili na varno ukradeno in oropano blago.

Taka se je zgodila zopet predzadnjo noč trgovskemu agentu Giovanniu Carnielu, ki stanuje v ulici dell' Istituto št. 18. Šel je namreč okrog poluene ponoči domov in ko je prišel že v bližino svojega stanovanja, so se mu pridružili štirje nepoznani možaki, ki so se mu ponudili, da ga sprejmo domov. Carniello je hočeš, nočeš, moraš sprejeti to ponudbo, toda komaj so napravili par korakov, že so ga prišli in eden izmed njih mu je posegel v notranji žep suknje, kjer je imel listnico in mu jo vzel, nakar so vsi štirje pobegnili.

V listnici se je nahajalo 470 K v bankovcih in dve menici, ena za 2000, druga pa za 1000 italijanskih lir.

Oropanec, ki se prej ni upal klicati na pomoč, je potem hitel na policijski komisariat na Vrdeli ter je ovalil celo stvar. Tekom noči so bili potem aretirani trije lopovi. So pa to 28-letni dninar Teodolindo Folla, Tržačan, stanujoč v ul. Media št. 24, ki je bil že večkrat kaznovan, potem 17-letni kovač Michele Pertot, stanujoč pri Sv. M. Magdalen št. 27 in 23-letni dninar Francesco Sossich, tudi Tržačan, stanujoč v ulici Dante Alighieri št. 9. Četrtega lopova niso vjeli. O denarju in menicah seveda ni nikakega sledu.

Zaradi tatvine. V ulici Paolo Diacono št. 6 stanujoči 25-letni dninar Fran Čuk, Tržačan, je ukradel gostilničarki Mariji Glavovi, ki ima svojo gostilno na stari Barjeri št. 35, torbico, ki je bila vredna 12 K, s torbico vred pa tudi denarnico s 4 K, svilen serpo, par rokavic in neke listine. Čuka je zato dohitela luknja.

V hotelu „Evropa“ je bil nekaj časa sem zuposlen neki 26-leten natak Karel Styel, doma iz Humpolca na Češkem, in je stanoval v ul. Valdirivo št. 23. Predvčerajšnjim je bil Styel aretiran, ker je ukradel nekemu Ivanu Sunku iz njegovega stanovanja v ul. Valdirivo št. 15 škafjico patron za revolver in več drugih predmetov v skupni vrednosti K 53-20.

V kinematografu. Ni ga pripravnejšega prostora za gotove vrste ljudi, tiste namreč, ki se ravna po onem svetopisemskem reku o pticah pod nebom, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa vendar ne trpe pomanjkanja, kakor je kinematograf. Ljudje, natlačeni, kakor slanki v sodu, strme naravnost pobožno v slike, ki se razvijajo na steni, lepa tema: kako imenitno se tu da posegati v tuje žepce.

Je pa tudi še drug prostorček v kinematografu, ki zelo mika dolgooprstnike, namreč prostor pri blagajni. V tistem prepiranju tam, ko vse tišči k blagajničarki, da si kupi vstopnico, je položaj za žepne tatove zelo ugoden in to ugodnost sta hotela porabiti v svojo korist dva pristna tržaška ptička, 18-letni Gaetano Cuccagna, kovač, ki stanuje v ul. S. Servolo št. 8, in 20-letni kurjač Vittorio Viotti, stanujoč v ul. Giuseppe Gatter št. 27. Za torišče svojega „dela“ sta izbrala kinematograf na Acquedotto. Tu sta se dalj časa smukala okrog blagajne in na vsake toliko sta se zadela ob kako žensko, ki je prišla k blagajni, seveda z najnedolžnejšim namenom, da bi ji izpraznila žep. Precej časa sta že „delala“, kar so ju končno vendar zalotili. Pri Cuccagni so našli 3 K 21 vin., pri Viottiju pa 5 K 50 vin.; ta denar sta si brezdvomno pridobila na zgoraj omenjeni „nedolžnopošten“ način. Odpeljali so ju v ul. Tigor.

Črni med seboj. Predsinočnjim sta se dva brata iz odrešene dežele nekaj sprla in sporekla v gostilni „Al buon dalmata“, no pa stvar se je nekako poglobila in ni prišlo do česa hujšega, vsaj v gostilni ne. Bila sta to neki 18-leten težak Giuseppe Siega iz Marinaga, stanujoč v ul. della Guardia št. 11. In 48-letni zidar Vittorio Contarin iz Benetke, stanujoč v ul. della Scorzera št. 7.

Toda zla sreča je hotela, da sta se oba nasprotnika zopet našla pozneje ponoči ob dveh v ulici Pondares. Prišlo je zopet do prepira in vročevrni Siega je udrihlil Contarina po glavi, da se je mu takoj poodila kri. Ranjenec je s svojim krikom priklinal stražnika, ki je aretiral Siega, pri katerem so našli potem velik nož. Ranjenega Contarina so prepeljali v bolnišnico.

Umrl v tramvajem vozu. Predvčerajšnjim dopoldne okrog 10 je v tramvajem vozu v bližini trga Giuseppina prišla slabost nekega starega moža. Ko se je ustavil tramvajski voz na trgu Giuseppina, sta dva stražnika prenesla starčka v Mizzano lekarno, kjer pa se je izkazalo, da je mož že mrtev, na kar so prepeljali truplo v mrtvašnico pri Sv. Justu. Pozneje so v mrtliču spoznali 66-letnega krošnjarja Arona Eisenreicha iz Galicije, ki je v zadnjem času stanoval v ulici Donata št. 5.

Koledar in vreme. — Danes: Velika sredo Abundij škof. — Jutri: Veliki četrtek Izidor škof, Dušica.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 11.2 C°. Vreme včeraj: lepo, mirni vetrovi.

Vremenska napoved za Primorsko: Deloma oblačno, deloma deževno vreme. Hladna temperatura. Južni vetrovi.

Izpred sodišča.

Atentat na odvetnika dr. Poščiča.

Čitatelji se bodo gotovo spominjali dogodka, ki je izzval splošno razburjenje v naših krajih. Dne 23. februarja 1912. je neki posestnik iz Klane, okraj Volosko, ustrelil dvakrat proti odvetniku dr. Ivanu Poščiču. En strel je oplazil plašč, dočim je drugi strel prebil uro, ki jo je omenjeni odvetnik nosil v zgornjem žepu telovnika in sicer ravno pri srcu. Po činu je zločinec udaril v beg in vrgel v neki grm samokres. Ko so ga aretirali, je priznal svoj čin, utemeljujoč ga s tem, da je rekel, da je streljal na dr. Poščiča, ker je on kot zastopnik nasprotne stranke kriv, da je zgubil dve civilni pravdi.

Včeraj se je vršila razprava pred tuk. deželno sodnijo. Senatu je predsedoval svetnik Stedg, votantje so bili svetniki Parisini, Pachor in dr. Lucich. Obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Tomicich, a obtoženca je branil dr. Josip Mandič.

Obtoženec je zopet priznal svoj čin, a je pristavil, da ni hotel prizadejati dr. Poščiču nobene poškodbe, ampak da ga je hotel le oplaziti in prisiliti ga, da odstopi od zastopstva nasprotne stranke.

Priča dr. Ivan Poščič je potrdil ovadbo z dodatkom, da je po njegovem mnenju obtoženec delal premošljeno, ker je vse jutro čakal nanj pred njegovo hišo. Zaslišane so bile razne druge priče, ki so opisale čin in obtoženca in potrdile, da se je obtoženec že pred enim tednom izrazil, da ubije ali sodnika ali odvetnika.

Prečitale so se pravne listine, med drugimi tudi zdravniško mnenje zvedencev dr. Fabianita in Hoporcicha, ki sta leta 1910. o priliki neke civilne pravde spoznala, da je obtoženec sicer šibkega ustroja, a docela odgovoren za svoja dejanja.

Predno je zaključil predsednik dokazno postopanje, je vstal branitelj dr. J. Mandič in je zahteval, da se še enkrat preišče obtoženca po zvedenih zdravnikih, češ, da obtoženec kaže vsa znamenja popolnega duševnega propadanja. Branitelj je utemeljeval ta predlog.

Sodni dvor je vrnilši se iz posvetovalnice proglasil sklep, s katerim se ugaja predlogu branitelja in se odreja novo zaslišanje zvedencev in zaslišanje dveh drugih prič, ki jih je predlagal branitelj.

Naše gledališče.

ZAHVALA.

Skrajno prijetno presenečena vsled tako srčnih, nepričakovanih dokazov simpatije ob priliki svojega slovesa od gledališča, čutila sa dolžna, da se tem potom iskreno zahvalim za vse spontane izraze tolike naklonjenosti cenjenemu nedeljskemu občinstvu, zlasti pa še velečenjenim tržaškim gospod, bivšima šefoma gosp. dr. Rybafu in g. dr. Abramcu, igralskemu osebju, kakor tudi „Dramatičnemu društvu“ itd. za prijazno poklonjene spomine, ki mi bodo gotovo vsikdar blagodejen dokaz vezi, ki so obstojale v dobi mojega sodelovanja pri gledališču med slavnim občinstvom in menoj.

Ivanka Mekinda.

Za prihodnje velikonočne praznike obeta nam naše gledališče veliko senzacijo, prvo opereto Lecharjevo na našem odru, z gosp. Iličičem v glavni vlogi, in sicer eno izmed njegovih najuspešnejših operet.

„GROF LUKSEBURŠKI“.

Nar. del. organizacija.

— Skupina Lloydovega arzenala N. D. O. skiljuje za četrtek, 4. t. m. ob 5.30 popoldne s h o d v prostorih N. D. O. pri Sv. Jakobu.

— Danes v sredo seja centralnega odbora.

Gospodarstvo.

Živnostenska banka. Stanje vlog na vložne knjižice in blagajniške liste je znašalo koncem meseca marca 1912 K 124,592.437-52.

Avstro-ogrška banka. Dunaj, 2. aprila. Današnji občni zbor Avstro-ogrške banke je sklenil, da izplača od čistega dobička po K 10,251.394 — dividende po K 19 — za akcije.

Trgovinski promet med Avstrijo in Ogrsko. Trgovinsko ministrstvo je izdalo statistične podatke glede trgovinskega prometa med Avstrijo in Ogrsko v mesecu februarju. Po teh podatkih je znašal u v o z iz Ogrske 90.6 milijona kron in iz v o z na Ogrsko 121.8 milijona kron. Začasna trgovinska bilanca za mesec januar in februar izkazuje za Avstrijo aktivum 29.8 milijona kron, dočim je znašal v istem času minolega leta 30.3 milijona kron. Torej tudi tukaj nazadovanje avstrijske trgovinske bilance!

Pasivna trgovska bilanca. Glasom podatkov trgovskega ministrstva o vnanji trgovini v mesecu februarju t. l., je pasivnost te bilance še večja nego v mesecu januarju, ki je bila tudi že v januarju precej večja od one v isti sobi minulega leta. V mesecu februarju je namreč znašal uvoz 289 milijonov K in se je torej napram letu 1911 povečal za 58 milijonov K, dočim je znašal izvoz okroglo 181 milijonov K, to je le 13 milijonov več. Trgovska bilanca v prvih dveh mesecih t. l. izkazuje pasivnost v znesku 184.7 milijona K, dočim je bila v isti dobi minulega leta pasivna za 127.4 milijona K. Precejšnje poviške izkazuje posamezne surovine v tekstilni industriji. Tako se je povišal uvoz bombaža za 10.5 milijona K, jute za 6 milijonov in prediva za 3 milijone. Zvišal se je dalje uvoz usnja za 3, elektrotehniških potrebščin za 6, medu za 2.6 milijona K. Dušana je bilo uvoženega za 3.6 milijona K več. Uvoz žita se je znatno povišal, izvoz semen zmanjšal. Pri posameznih industrijskih predmetih se je sicer uvoz povečal, a to povečanje je na sploh le neznatno.

DAROVI

— Fran Godina podarje podruž. Cir. in Met. na Vrbelci 1 K prejeto od Iv. M. Udoviča za darovane Humoristične Listy istemu I. M. Udoviču od sv. Ivana.

— G. Valentin Breže iz Novegradske poslali K 1 za novo šolo v Trstu. Denar hrani uprava.

— Bralno in pevsko društvo „Dneva žar“ v Kazljah je poslalo 11 K za moško podružn. sv. Cir. in Met. — Denar hrani uprava.

Vesti iz Goriške.

Prestolonaslednik v Gorici. Iz Gorice 2. t. m. nam poročajo: Včeraj ob 4. popoldne je dospel v strogem inkognitu v Gorico prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand s svojo soprogo vojvodinjo Sofijo Chotek-Hohenberško ter spremstvom. Na kolodvoru je prestolonaslednika pozdravil vodja tukajšnjega okrajnega glavarstva, namestništveni svetnik Rebek. V strogem inkognitu je nato napravil prestolonaslednik daljši sprehod po mestu. Zvečer o polusredmih je nadvojvoda Fran Ferdinand nadaljeval z brzovlakom svojo vožnjo proti Amstettnu. Z namestništvem svetnikom Rebekom je imel prestolonaslednik pri večernem slovesu daljši razgovor.

Veselica združenih goriških in tržaških Nemcev v St. Mavru. Goričani spoznavamo, da nam proti večini nevarnost od strani vedno silnejše prodirajočih Nemcev, nego pa od Italijanov. Ker pa ti poslednji še vedno odklanjajo skupen odpor proti nemškemu navalu, se moramo Slovenci braniti le z lastnimi močmi ter boriti za svoj narodni obstanek. Ta boj postaja tako težak kakor je oni naših bratov na Stajarskem in Koroškem. Zato pa je tudi umiljivo, da le z nevoljo opažamo, kako nekateri naših inteligentov prav pridno zahajajo na veselice v schulerreinske prostore! In pod utisom tega dejstva je bila odposlana v „Edinost“ notica o navzočnosti g. ravnatelja Žnidaršiča na nemški veselici v St. Mavru o vsprejemu od strani Nemcev. Navedel sem dva fakta, ali g. ravnatelj smatram odgovornim le za enega teh faktov. Za vsprejem ni odgovoren on, ampak le prireditelj. Pač pa naj bi bil g. ravnatelj odgovoril glede drugega fakta — udeležbe na veselici. A ravno v tem pogledu ni dal pojasnila, marveč se v svoji izjavi, ki jo je priročil v „Soči“ in „Gorici“, omeja le na zatrdilo, da je to perfidna laž, da bi mu bili klicali „Heil Žnidaršič“ ter da je bil napad v „Edinosti“ „ostuden“ in „revolverski“.

Da ni g. ravnatelj rabil tacihi žaljivih izrazov, bi se bil jaz omejil le na reprodukcijo njegove izjave. S tonom v tej izjavi mi je onemogočil to in me prisilil, da odgovorjam — ne le radi sebe, ampak tudi radi lista, v katerega sem pisal. Še enkrat pribijam dejstvo, da še nisimo videli nemških pedagogov na prireditvah goriških Slovencev, bilo te ali one stranke. Radi tega mi je nerazumljivo, česa naj bi iskali ljudje naše narodnosti na veselicah društev s cilji, ki jih isti naši ljudje sami označujejo za „strammdeutsch“?!

Prijatelji g. ravnatelja pravijo, da je ona notica v „Edinosti“ vsebovala grd osebni napad. To je nedostojno in res. Jaz nisem napadel osebe, ampak obsodil sem le dogodek, s katerim je bila oseba v zvezi. Je li sploh možno pisati o javnih dogodkih, ne da bi se nikdar imenoval nobene osebe?! In čemu naj bi jaz osebno napadal g. ravnatelja? Saj mi ni nikoli nič žalega storil in mi tudi ne more storiti! Opozoril bi n. pr. „Soči“, kako je ona podajala — in to opravičeno — posl. Stepančiča, ker je bil zašel na prireditve Lege. Tudi to ni bil osebe i napad, ampak le obsodba storjenega narodnega greha, katere pa ni bilo možno napisati, ne da bi se bilo navedlo ime, ki je bilo v zvezi s tem.

Jaz bi menil pa, da je g. ravnatelj sam izvršil napad na samega sebe, ko pravi v svoji izjavi, da bi radi tacihi napadov mogel zapreti narodni stvar roko in — srce!! Ne, take izjave ne bi bil smel napisati g. ravnatelj, pa tudi če je bil napad v „Edinosti“ tisočkrat krivičen. Če bi bilo iz tacihi

vzrokov opravičeno izvajanje tacihi posledic, na kakoršnje namiguje g. ravnatelj, potem ne bi bilo zameriti posebno še slovenskemu žurnalistu, če bi bil že tisočkrat postal — renegat!!

Tudi priznanje. V Florenci bivajoči Scipij Slatoper (pristen „Toskanec“) je tudi posegel v boj, ki se bje med italijanskimi pedagogi radi uvedbe slovenščine na italijanski paralelke goriške gimnazije. V „Voce degli insegnanti“ pravi: „Nikar ne zaničujem, pač pa občudujem ta nesrečni jezik, ki se je znal po tolikih stoletjih uničevalnih bojov povzdigniti k starim tradicijam in se je v boli ustvaril. Mislim, da Ziliotto ne govori prav, ako pravi, da bi nam služil ta jezik le za okuševanje proze „Edinosti“ in pridig slovenskih duhovnikov, ko vemo, da imajo Slovenci na pr. krasne narodne pesni in kakega pesnika in interesnega moža. Vidi se, da je ta mož čital „I canti jugoslavi“ in da sodi ves narod po prozi kakih podlistkov ali petkrajarskih brošur.

Koncert „Pevskega in glasbenega društva“ je bil dobro obiskan, ali med poslušalci ni bilo niti jednega duhovnika, čeprav so peli Sattnerjevo „Jeftejevo prisego“ in Brucknerjevo „Ave Maria“. Klerikalci bojkotirajo to društvo in njih listi ne priobčujejo niti vrste o njegovih koncertih. Naš nadškof se je peljal v Ljubljano poslušat Sattnerjev oratorij, ali izmed duhovščine ni bilo niti jednega, da bi napravil par korakov v „Trgovski dom“. Proglasili so boj na vsej črti vsem, ki niso z njimi. „Trgovski Dom“ se jim zdi liberalna trdnjava; kdor stopa v njegovo dvorano, je v liberalnem žrelu in če poje naše „Pevsko društvo“, ni jih blizu ker se jim zdi, da pojejo liberalna grla. Kako po krivici! V petju ni treba iskati politike in v „Pevskem društvu“ še posebno ne. Zapelo je „Češčeno Marijo“ tako svečano kakor pri kakem blagoslovu v Stolni cerkvi, in pri „Jeftejevi prisegi“ je duh frančiškanskega patra plaval v dvorani, a njih ni bilo.

Delikatni ljudje ... Radi napada na njegovo osebo, ki je baje neosnovan, je g. ravnatelj ženskega učiteljskega daroval 20 K za „Soški Dom“ in 20 K za Družbo CM. „Gorici“ pa ta slednja ni imenovana; bojijo se je kakor vražjega imena in zapisali so, da gre 20 K v prid „neke narodne družbe“. Kaj naj rečemo k temu? Sicer pa živijo 40 narodnih kronik!

Male vesti. Naš magistrat se je vendar enkrat zbal silnega poletnega prahu in nabavil si avtomobil za škropljenje cest. Avtomobil je izdelan po vzorcu tržaškega inženirja Paolina. — Znani tenorist Rjavec, ki obiskuje dunajski konservatorij, bo gostoval 10. aprila v „Trgovskem domu“. — Po gestu „raje italjsko, nego slovensko“ so morda ustanovili Italijani v našem mestu kurz esperantskega jezika. — Te dni so odšli častniki-aviatiki z aeroplani in vsem moštvom. Odpejli so se v poletno postajo Fischamend, odkoder se vrnejo k nam šele v oktobru.

Zaključna beseda k občnemu zboru Sokola v Mavhinjah. Z ozirom na odgovora, priobčena v „Edinosti“, bodi povedano, da je za pravilno odgovarjanje neobhodno potrebno natančno proučevanje vprašanja samega. Ako se to opusti, se dogodi, da se pobija trditve, ki jih v inkriminiranem dopisu — ni bilo. Sicer pa je edini možen „odgovor“: resno, vstrajno in smoteno delo.

S tem je zadeva končana! Podrobno odgovarjanje na obe pojasnila ne bi bilo na mestu, ker bi lahko kompromitiralo idejo. Ostalo pa je vsebovano že vse v temeljnih načelih sokolske ideje. Bratski Nazdar!

r. c. Sokol.

Popravek. V notici „Roparski umor“ v ponedeljkovi številki sem v naglici pomotoma zamenil imeni ponesrečenca in osumljenca Ponesrečenec je Križaj, a osumljenec Pavlin!

Vesti iz Istre.

Grozna nesreča v Ricmanjih. Včeraj na vse zgodaj jutraj so našli v Trst odhajajoči Ricmanjci ob progi državne železnice ne daleč od ricmanjskega postajališča težati mrtvo truplo. V njem so takoj spoznali kočijaža koprške pošte Petra Bassanesa. Po bliskovito se je ta nesrečna novica raznesla po vsej okolici in iz Kopra na lice mesta dosepeva sodna komisija je o nesrečnem slučaju zamogla ugotoviti sledeče okolnosti:

Zahvala.

Podpisani čutim v sebi prijetno dolžnost, da se najpripronejšje zahvalim vsemu barkovljanskemu občinstvu, ki mi je ves čas mojega 15-letnega stražniškega službovanja v Barkovljah izkazovalo svojo najdobrohotnejšo naklonjenost, in ki mi je tudi sedaj, ko sem se upokojen, posvetil zasebnemu poklicu preprostega sovaščana ob priliki splavljenja moje ribiške ladjice ponovno izkazalo svojo prijaznost in simpatijo.

Hvala vsem in bodite prepričani, da Vam bom vsem po svojih skromnih močeh najboljši prijatelj in sovaščan.

V Barkovljah, dne 2. aprila 1912.

M. Štuparić.

JADRANSKA BANKA V TRSTU

Občni zbor delničarjev Jadranske banke v Trstu z dne 31. t. m. je sklenil izplačati iz dobička za leto 1911

= **6 ¹/₄ %** =

dividendo. Vsled tega se izplačuje kupon šte. 6 počenši s 1. aprilom t. l. pri blagajnah banke v Trstu, Dubrovniku, Ljubljani, Opatiji, Splitu, Šibeniku in Zadru po

K 25.--

V TRSTU, dne 31. marca 1912.

Upravni svet.

Pozor Slovenci!

Nov veliki dohod moških, deških in otroških oblek za poletje. Velikanski izbor blaga za obleke po meri po cenah brez konkurence v dobroznani trgovini

„ALLA CITTA' DI TRIESTE“
Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Obleke za moške iz blaga od K 13—48
Obleke „ „ platna „ 4—18
Obleke za dečke iz blaga od K 10—28
Obleke „ „ platna „ 6—12

Velik izbor oblek za otroke od K 2-14—14
Zaloga hlač, srajc, delavskih srajc itd. itd.

ALLA CITTA' DI TRIESTE
Trst, ulica Giosue Carducci št. 40 (prej Torrente)

Dr. Pečnik

Zrst, via S. Caterina št. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 & 2—3 in špecialist za kožne in — vodne (splošne) bolezni: 11 ¹/₂ — 1. —

Dr. Fran Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni ima svoj

AMBULATORIJ

v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 9 (nad Jadransko banko).

Sprejema od 12. do 1. in 5.1/2 do 6.1/2 pop

7 žrebanj na leto

s sledečimi glavnimi dobitki in sicer:

nudi, poleg mnogih postranskih visokih dobitkov, naslednja priporočljiva skupina:
1 po frk. 10.000, frk. 100.000, 75.000 in 20.000 in
2 po lir 30.000 in 15.000.

1 srečka ital. rudečega
križa iz l. 1885.

1 srbska tobačna
srečka iz l. 1888.

Prepuščamo to skupino srečk proti gotovini po dnevnem tečaju ali pa na

60 mesečnih obrokov po K 3.—

a popolno igrano pravico, na podlagi zakonito izstavljene prodajne listine, takoj po vplačilu prvega obroka. — Nadaljnje obroke se vplačuje potom poštinih položnic. — Izkaz vseh drugih skupin ali posameznih srečk pošlje na zahtevo

Narodna posojilnica in hranilnica

v Trstu, ul. Caserma št. 17, pritličje.

Dobroznana tvrdka manufakturnega blaga

Trst, ul. Nuova 36-38
vogal ul. S. Lazzaro

M. AITE

Trst, ul. Nuova 36-38
vogal ul. S. Lazzaro

opozarja in prijateljsko priporoča svojim cenjenim odjemalcem in slavnemu občinstvu, naj nihče, ki ima nakupiti manufakturnega blaga v svojo lastno korist ne opuste prilike ter obiščejo velikanske zaloge od goraj imenovane tvrdke; kjer se dobiva vedno največja izbira vsakovrstnih manufaktur, za jesen in zimo, in sicer: Blago (štofe) za ženske in moške obleke, barhenta (fuštanja) belega in barvanega, volnene odeje, odeje lastnega izdelka, preproge, zagrinjala (zavese), posteljna pogrinjala, spodnje jopice, kakor tudi vsako drugo telesno perilo. — Vsake vrste in vseh širinah belega platna bombaževine itd. itd.

Vse blago je iz prvih tovarn, najboljših vrste in po najnižjih cenah, tako, da prekosi vsako največjo konkurenco.

Pomlad 1912!

Velik, nov dohod najnovejših vzorcev

čevljev „KOBRAK“

za gospe, gospode in otroke.

Zelo ugodne cene. — Zelo ugodne cene.

Nova čevljarnica O. GASPARI, Korzo 6.

Milijonar, tudi med tukajšnjim našim slovenskim prebivalstvom priljubljeni kočijaž Peter Bassanese, ki je bil šele 38 let star ter zapušta vdovo in 6 nepreskrbljenih otročičev, je bil dne 1. aprila t. l. kot priča povabljen pred puljsko sodnijo. Zjutraj je odšel od doma in se iz Ricmanj odpeljal po železnici v Pulo. Po isti poti se je nesrečni Bassanese vračal z zadnjim večernim vlakom domov. Vlak pa ni ustavil na ricmanjski postaji. V svoji naglici pa je Bassanese skočil kakih 150 korakov od postaje z vlaka. Padel je nesrečno na tla in si močno prebil lobanjo ter pretrgal možgane, kar je imelo za posledico — smrt. Zlasti močno se je poškodoval nad levim očesom. Nesrečni Bassanese je ostal vso noč na prostem pod milim nebom. Zraven tega je bil ponoči dež, ki je deloma spral mlako krvi, tako, da je bil Bassanese videti neranjen. Truplo so po končanem komisijonalnem ogledu prenesli v ricmanjsko mitvašnico, odkoder je najbrže prepeljejo v Koper, kar pa v tem trenutku še ni gotovo določeno. Med ricmanjskim prebivalstvom je nesrečni dogodek vzbudil splošno sožalje, ker je, kakor rečeno, Bassanese užival kot miran, tudi slovenski element spoštuječ človek-Italijan splošno priljubljenost. Bodi mu večni spomin!

Porotno sodišče v Rovinju. Za predsednika porotnega sodišča, pri katerem se začne porotne obravnave dne 13. majnika t. l., je določen predsednik okrožnega sodišča Julijan vitez Čovaz, za namestnika pa svetnik prizivnega sodišča dr. Anton Šbišič in deželni sodni svetnik dr. Anton Signori.

Predavanje o sadjarstvu. — Lansko spomlad so se vršila v Hrušici pri Podgradu v Istri predavanja o sadjarstvu sploh. Da so imela ta predavanja vidnega uspeha, dokazuje sledečih par števil:

Letošnjo zimo je gosp. podpredsednik „Gospodarske zadruge“, nadučitelj Marčelja, naročil potom zadruge iz sadnega vrta v Pazinu 3343 sadnih dreves (hrušek, jabolk in češpelj), za katera se je izdalo K 1604 64. Koliko se jih je oddalo iz sadnega vrta v Podgradu, vedel bi povedati g. c. kr. gozdar v Podgradu, torej je to jasen dokaz, koliko bi se dalo storiti, da je pri nas ljudi, ki bi ljubili kmeta. Ali, žalibog, pri nas ravno teh manjka. Pri nas se ne ravna gospoda po pesniku Gregorčiču, ko poje:

„Dolžan ni samo, kar velela mu stan!“

Vam pa, gospod nadučitelj in častiti hruški duhovščini moramo biti hvaležni za delo na tem polju. Bog plati! Upajmo, da tudi podgrajska gospoda, na katero sem mislil, nehajo izogibati se nas.

Iz Obrova v Istri. Ob začetku šolskega leta, otvorila se je tu pri nas enorazredna ljudska šola. To šolo obiskujejo otroci iz vasi Obrov, Gradišče in Bitomeče. Bilo pa je tudi že skrajni čas, kar mi gotovo potrdi vsakdo, ako povem, da je na primer v Gradišču čez 50 obljubljenih hš. št. z nad 300 prebivalci, a med temi ni — izvzemši enega penzionista — niti ene osebe, ki bi znala podpisati svoje ime. Žalostno stanje, a vendar je res!

Torej za prvo silo imamo sedaj šolo, na čemer se toplo zahvaljujemo vsem, ki so nam pripomogli do nje, posebno pa našemu vrlemu g. šolskemu nadzorniku, ki se je tako toplo zavzel za nas. Pokazalo pa se je tudi takoj, da ta šola nikakor ne bo zadostovala, ker nad 150 otrok na eno učno moč je vendar malo preveč.

Na tej naši šoli poučuje sedaj bivši hruški učitelj g. Kržišnik v veliko zadovoljstvo vseh. Ali ta gospod je jako muhast. Takoj, ko je prišel k nam, opazil je, da je tu mnogo uničevalcev alkohola. V dogovoru z g. nadučiteljem Antonom Marčeljo iz Hrušice je priredil dne 25. marca prvi roditeljski sestanek. Udeležba je bila jako lepa, toliko od strani starišev, kolikor od strani sosednjega učiteljstva. Sestanek je posetil tudi c. kr. sodni predstojnik g. Dolenc iz Podgrada, ki je v ostrih besedah posegel v razpravo. Ko je g. nadučitelj Marčelja opisoval vpliv alkohola na potomstvo, je marsikateri „možak“ obrnil osramočen oči v tla.

Za tem je govoril g. Kržišnik o vzgojevalnih namenih šole, ter je v krasnih besedah naslikal slovensko pasjo ponižnost. Iskrena hvala! Gospod učitelj, prosimo še kaj takšnih na dan!

G. nadučitelj Marčelja nam je obljubil, da nam na prihodnjem sestanku opiše žensko — pijanko. To je pa tudi potrebno, ker je tudi pri nas mnogo takih ženic (seveda bolj na skrivnem), ki jih vedno „trebuh boli“ in si ga zdravijo „sa flaškico“

Razne vesti.

Drama v ruski vojašnici. V Osterode vzdolž Prusiji je vstrelil na dvorišču vojašnice 18. pešpolka vojak Ehnersleben stot. mika Reetscha, ki se je sprehajal z večimi drugimi častniki po dvorišču. Predno so se ostali častniki zavedli, se je Ehnersleben sam ustrelil. Uzrok groznega čina je menda ta, da je bil stotnik Reetsch prestrog z vojniki.

Milijon krcn v češke narodne svrhe. V Nici je umrl člen upravnega sveta mestne pivovarne v Plznu Peter Houska. Pokojni Houska je v svoji oporoki za-

pustil nad milijon kron v narodne in dobrodelne namene. Društvu čeških književnikov „Svatojovana“ je zapustil 40.000 kron, češki šolski matiči 30.000 kron, češki Komenského šoli na Dunaju 10.000 i. t. d.

Vihar v južni Ameriki. Iz Buenos Airesa poročajo, da je te dni napravil tam ciklon ogromno škodo. V Buenos Airesu je bilo osem oseb ubitih, 39 ranjenih. Iz okraja Junin poročajo o velikem opustošenju. Tamkaj je bilo 10 oseb ubitih in 30 ranjenih.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 slovi. Nastavba tiskane besede se računa kakor več. Najmanjša pristojbina znaša 60 slovi. Plača se takoj in brez oddelka.

Kupujemo gostilne proti takojšnjemu plačilu. Ponudite na „Prvo gostilničarsko zadrugo“ v Trstu, ulica Felice Venezian št. 5. — Uradne ure od 9—11 zjutraj. 717

Trgovski pomočnik Specerij-ke stroke, večje slovenske, nemške, laščine, želi primerne službe. Nastop s 15. aprilom. event. takoj. Naslov pove inšeratni oddelk Edinosti pod št. 727. 727

Soba jako čedna, tihem kraju, pri čisti družini za oddati. Via Cecilia 13, vrata 5. 735

Soba z dvema posteljama se takoj odda. Via Barriera vecchia št. 22, IV. nad. 777

Lepa, svetla, meblirana mala soba se odda za 13. april. Belvedere 57, II. levo. 712

Prodajo se razni kosi kamena, pragi, okvirji itd vsake mere, stopnice, liaki, vrata, okna. Ugodna prilika! Via Piccardi 18. 718

Gramofon avtomatičen, skoro nov, s 20 novimi ploščami, pripraven za gostilne, se ceno proda. Naslov pove inšeratni oddelk Edinosti. 642

Izurjen stenograf-strojipec išče postraški nasluhek. Ponudbe pod „Pridnost“ na inšeratni oddelk Edinosti. 720

Za Velikonočne praznike — kupujte —

praške in graške gnjati

v trgovini s prekajenim me om in bučeln

Via Carlo Ghega 8.

Prodaja se od 1½ do 6 kg.

JAKOB VOLPIN.

Zaloga vina in olja

lastnega izdelka iz svojih posestev v okolici Poreča v Istri.

Prodaja po zmernih cenah v bivši kleti gosp. Sicherle v Gorici, ulica del Teatro št. 20. — Priporočila se **Ivan Starob.**

Kras — mojih čevljev — — — je pristna

PALMA

! KAVČUKOVA PETA. !

Trpežna. — Elegantna. — Higijenična.

Pristna brnska sukna

pomladna in poletna sezona 1912.

Odresek 3'10 m dolg	1 odresek 7 kron
za kompl. moško obl.	1 odresek 10 kron
(suknja, telovnik, hlače)	1 odresek 15 kron
+++ samo +++	1 odresek 17 kron
	1 odresek 20 kron

Odresek za salonsko obleko 20 kron, kakor tudi površnike, tur. lodue, svilene kaugovme itd. pošilja po tov. cenah realna in solidna, dobro znaša zaloga sukna

Siegel - Imhof - Brunn (Brno).

Vzorci gratis in franko.

Ugodnosti privatnih odjemalcev, naročevati sukna naravnost pri tvrdki Siegel - Imhof na tovarniškem mestu so velike stalne, nizke cene. Velik izbor. Uzorna, pazljiva postrežba tudi malih naročil v svetem blagu.

Odlikovana čevljarnica

SKUBIČ

Trst, ulica Giosuè Carducci št. 15
(nasproti Portici di Chiozza)

Dobivajo se zelo elegantna obuvala najfinejše vrste v največji izbiri in po zmerni ceni.

Čevlji za otroke dolgosti 20 do 25 od Kron 3'50 do K 4'50	
" " " " 26 " 28 " " 5'80 " " 7'—	
" " " " 29 " 34 " " 7'50 " " 9'50	
" " dečke " 35 " 39 " " 10'— " " 12'—	
" " gospode " 35 " 39 " " 12'— " " 20'—	
" " gospe " 35 " 39 " " 12'— " " 19'—	

Ako kupite ta obuvala, ste lahko gotovi, da bo to v Vaše korist, ker jih boste nosili dolgo in jih boste dali lahko v popraviljanje.

Vsak odjemalec, ki kupi čevlji, dobi škatljo večji a za čevlje v dar.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici

naznanja slav. občinstvu, da je preskrbela svoje prodajalne:

v TRSTU, Via Barriera vecchia 38 in Via del Rettori 1 in

v GORICI, na Starem trgu 1 (na vogalu Rabatišča)

s svežim poletnim, črnim in barvanim obuvalom ličnega kroja in dela ter finega in t. pežnega usnja.

Zato se priporoča za obilen obisk ob priliki bližnjih Velikonočnih praznikov.

Grenčica Augusto Dell'Agno

Edini preparat iz zdravilnih rastlin.

Tovarna: Trst, ul. Farneto 36.

Upliva ugodno na živčevje; učinkuje proti težkemu prebavljanju, bolečinam in žganju v želodcu itd.

Ta grenčica je analizovana od c. k. instituta v Gradcu, odlikovana na razstavah v Rimu in Parizu z zlato kolajno in zasl. križcem.

Vprašajte po vseh lokalih samo po grenčici Augusto Dell'Agno in pazite skrbno na buteljko, da lahko protestujete proti vsaki prevari in ponarejenju. Ne pustite se pregovoriti, da bi kupili druge, ker obvaruje samo grenčica Augusto Dell'Agno pred kolero.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši | registrovana zadruga z | Telefon št. 952.
omejenim poročstvom

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje **4 1/2**

Rental davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru Na menjice po 6%, na zastave

po 5 1/2%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno-hranilnični račun 816-004.

ima najmoderneje urejene varnostne očiščice za shranje vrednost. papirjev. listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

O priliki velikonočnih praznikov

priporočam slavnemu občinstvu svojo dobroznano

PEKARNO in SLADČIČARNO

Trst, Vrdela št. 556 (Boškot)

Zaloga najfinejših mok za pecivo.

Posebno priporočam

maslen kruh (pince) in goriške presnice

izgotovljene iz naravnega masla.

Specijaliteta: vino v steklenicah ter vsakovrstnih biskotov in sladčic.

Udani **LEOPOL MILIČ.**

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno, izborna kuhinja in budjevojsko pivo (nič glavobola). Zmerne cene.

Restavracija-Hôtel Balkan (: Piazza :)
Caserma